

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0524U000189

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 27-05-2024

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН України 920 від 26.06.2024

р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Лабенко Олександр Миколайович

2. Oleksandr M. Labenko

Кваліфікація: к. е. н., доц., 08.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 08.00.08

Назва наукової спеціальності: Гроші, фінанси і кредит

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-06-2024

Спеціальність за освітою: Фінанси

Місце роботи здобувача: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.004.01

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Національний університет біоресурсів і природокористування України

Код за ЄДРПОУ: 00493706

Місцезнаходження: вул. Героїв Оборони, буд. 15, Київ, 03041, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 06.71.25, 06.71.63

Тема дисертації:

1. Формування фінансової політики природокористування в Україні
2. Development of financial policy of environmental management in Ukraine

Реферат:

1. Один із підходів до економічного розвитку минулого століття розглядає природу як джерело невичерпних ресурсів і місце для відходів, незважаючи на обмеженість цих ресурсів. Визначено, що така модель передбачає основними стримуючими чинниками економічного розвитку лише капітал і працю. Обґрунтовано систему принципів, на яких має базуватися фінансова політика природокористування, що забезпечують сталий розвиток, екологічну збалансованість та ефективне використання ресурсів. Доведено, що фінансова політика природокористування має бути інтегрована з екологічною та енергетичною політиками, і враховувати фінансові ризики, пов'язані з втратами природних ресурсів. Обґрунтовано необхідність інтеграції усіх фінансових потоків – державних, приватних, внутрішніх і міжнародних – для фінансування ефективної реалізації стратегій та проектів, спрямованих на досягнення цілей сталого розвитку. Узагальнено пріоритети фінансової політики природокористування, серед яких: ефективна

система оподаткування; розробка фінансових механізмів; встановлення стандартів і нормативів; підтримка інноваційних технологій; прозорість та участь громадськості. Встановлено, що саме ці пріоритети сприяють збалансованому розвитку та збереженню природи для майбутніх поколінь. Доведено, що фінансовий потенціал країни важливий для забезпечення екологічної стійкості та благополуччя суспільства та задля забезпечення у контексті досягнення цілей сталого розвитку. Визначено, що фінансовий потенціал є здатністю держави мобілізувати, розмістити й ефективно використовувати фінансові ресурси для досягнення цілей сталого розвитку та відповідної екологічної політики. Обґрунтовано чинники, що сприяють стратегічному плануванню та фінансуванню природокористування, розкривають ключові аспекти, які впливають на успішність впровадження політики сталого розвитку. До таких належать політичні, економічні, соціальні, технологічні, екологічні та юридичні чинники. Систематизовано особливості природокористування, які мають вплив на фінансову політику. Запропоновано концепцію фінансової політики природокористування. Визначено завдання для вдосконалення процесу регулювання податкових відносин у природокористуванні на концептуальному та методологічному рівнях. На концептуальному рівні розроблено визначення стратегічних видів природних ресурсів, розкрито роль держави у цьому процесі та запропоновано концепцію режиму ресурсокористування. На методологічному рівні розроблено класифікацію типів податків, систематизацію економічних відносин щодо природокористування, класифікацію суб'єктів відносин, визначено напрями та механізми державного регулювання, а також обґрунтовано розміри податкових платежів і їх цільового використання. Дослідження показало тенденцію до збільшення видатків на охорону навколишнього природного середовища в Україні, що сформувалася впродовж 2018–2022 років. Сума таких видатків зростає у 2,5 рази, що свідчить про перевищення її зростання над рівнем інфляції. Встановлено, що в Україні обсяги викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря обернено пропорційно залежать від інвестицій у цей напрям: чим більша сума інвестицій, тим менші викиди. Проведено порівняльний аналіз із застосуванням методу кореляційно-регресійного аналізу показників сусідніх країн-членів ЄС – Польщі й Румунії. Розроблено методичну основу механізму функціонування платежу за пошкодження лісових ресурсів як екосистемної послуги. Здійснено порівняння підходів до фінансування заходів з охорони довкілля в різних країнах, для чого було сформовано матрицю, яка узагальнює такі підходи у трьох країнах: Сполучених Штатах Америки, Європейському Союзі та Україні.

2. One of the approaches to economic development of the last century considers nature as a source of inexhaustible resources and a place for waste, without paying attention to the limitations of these resources. It was determined that such a model assumes that only capital and labor are the main restraining factors of economic development. The system of principles on which the financial policy of nature management should be based, which ensure sustainable development, ecological balance and efficient use of resources, has been substantiated. It has been proven that the financial policy of nature management should be integrated with environmental and energy policies and take into account the financial risks associated with the loss of natural resources. The necessity of integration of all kinds of financial flows (state, private, domestic and international) to finance the effective implementation of strategies and projects aimed at achieving the goals of sustainable development has been confirmed. The priorities of the financial policy of nature management are summarized: an effective taxation system; development of financial mechanisms; establishment of standards and regulations; support of innovative technologies; transparency and public participation. Selected priorities contribute to balanced development and preservation of nature for generations to come. It has been proven that the country's financial potential is important for ensuring environmental sustainability and the well-being of society in the context of achieving the goals of sustainable development. Financial potential was defined as the state's ability to mobilize, deploy and use financial resources effectively to achieve the goals of sustainable development and appropriate environmental policy. The factors contributing to the strategic planning and financing of nature management are substantiated and reveal the key aspects that affect the success of the implementation of the sustainable development policy. Political, economic, social, technological, environmental, and legal factors together form the basis for the development of financing strategies. The study systematizes the features of nature management that have an impact on financial policy. The concept of financial policy of nature management is

proposed. Tasks for improving the process of regulating tax relations in nature management at the conceptual and methodological levels are defined. At the conceptual level, the definition of the strategic types of natural resources, the explication of the role of the state and the development of concepts of the resource use regime have been developed. At the methodological level, the classification of the types of taxes, the systematization of economic relations regarding nature use, the classification of subjects of relations, the determination of the directions and mechanisms of state regulation, as well as the justification of the size of tax payments and their intended use have been developed. The study has revealed a tendency to increase expenditures on environmental protection in Ukraine in comparison of 2018 to 2022, the amount of these expenditures had increased by 2.5 times, which indicates an increase faster than the inflation rate. It has been established that in Ukraine, the volume of emissions of pollutants into the atmospheric air is inversely proportional to investments in this direction: the larger the number of investments, the lower the emissions. A comparative analysis was conducted using the method of correlation-regression analysis of the indicators of neighboring EU member states Poland and Romania. The developed methodical basis of the mechanism of payment for field protection forest strips as an ecosystem service. A comparison of approaches to the financing of environmental protection measures in different countries has been carried out on the basis of research that was determined through the presented matrix, which summarizes data from three examples: the United States of America, the European Union and Ukraine.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Раціональне природокористування

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Лабенко О. М. Ефективність податкової системи України в контексті екологічного оподаткування. Біоресурси і природокористування. 2012. Т. 4. № 1–2. С. 144–148.
- Лабенко О. М., Мамчур Р. М. Необхідність планування і прогнозування податкових надходжень від сільськогосподарських товаровиробників. Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Гжицького. Серія «Економічні науки». 2012. Т. 14. № 4 (54). С. 286–292.
- Лабенко О. М. Фінансування проектів по відтворенню лісу. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2013. Вип. 181 (5). С. 137–144.
- Лабенко О. М. Фінансування програм з охорони навколишнього природного середовища в Україні. Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Фінанси і кредит». 2013. № 1. С. 29–32.
- Лабенко О. М. Оцінка механізму оподаткування сільськогосподарських товаровиробників. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2013. № 2 (6). С. 245–252.
- Лабенко О. М. Важелі фінансового механізму у сфері природокористування. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2014. Вип. 200 (3). С. 200–205.
- Лабенко О. М., Золотар Ю. В. Агростраховання як фінансовий інструмент управління ризиками в сільськогосподарському виробництві. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2015. Вип. 222. С. 246–254.
- Лабенко О. М. Оцінка інвестиційної діяльності задля збереження навколишнього природного середовища в Україні. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2016. Вип. 247. С. 189–195.

- Лабенко О. М. Стимулювання сталого водокористування через обов'язкові платежі за екосистемні послуги. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природо-користування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2018. Вип. 284. С. 189–203.
- Klymenko M., Labenko O. Socio-economic consequences and problem softlabor taxation. Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія «Економіка, аграрний менеджмент, бізнес». 2018. Вип. 284. С. 248–258.
- Лабенко О. М. Бюджетно-податковий механізм регулювання природо-користування. Світ фінансів. 2023. № 4 (77). С. 41–51.
- Лабенко О. М. Проблеми раціонального природокористування в Україні. Міжнародний науковий журнал «Інтернаука». Серія «Економічні науки». 2023. № 4. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/economic2023/4/8812>.
- Лабенко О. М. Фінансовий фактор у проблемі збереження навколишнього природного середовища. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2023. Т. 8. № 2. С. 96–101.
- Лабенко О. М. Фінансове забезпечення сталого розвитку суспільства. Економіка, фінанси, менеджмент: актуальні питання науки і практики. 2023. Вип. 1 (63). С. 88–97.
- Лабенко О. М. Аналіз фінансових методів регулювання природокористування в контексті гармонізації українських та європейських фінансових інструментів. Економіка, управління та адміністрування. 2023. № 3 (105). С. 166–170.
- Лабенко О. М. Особливості фінансового механізму природокористування. Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки. 2023. Т 3. № 35. С. 95–101.
- Лабенко О. М. Принципи та основні інструменти фінансової політики природо-користування. Проблеми і перспективи економіки та управління. 2023. № 2 (34). С. 227–235.
- Лабенко О. М., Клименко М. В. Теоретико-методичні підходи до оцінки інвестицій в охорону навколишнього природного середовища. Вісник Хмельницького національного університету. Серія «Економічні науки». 2023. № 4. С. 236–243.
- Лабенко О. М., Сафоник О. В. Аналіз державної підтримки природоохоронних заходів: проблеми фінансування бюджетних програм. Modeling the development of the economic systems. 2023. № 4. С. 107–114.
- Лабенко О. М. Концептуальні підходи політики і механізмів природо-користування. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка». 2023. Вип. 2 (62). С. 123–128.
- Labenko O., Sobchenko T., Hutsol T., Cupiał M., Mudryk K., Kocira A., Pavlenko-Didur K., Klymenko O., Neuberger P. Project Environment and Outlook within the Scope of Technologically Integrated European Green Deal in EU and Ukraine. Sustainability. 2022. No. 14. 14:8759. URL: <https://doi.org/10.3390/su14148759>.
- Kostornoi S., Yatsukh O., Tsap V., Demchenko I., Zakharova N., Klymenko M., Labenko O., Baranovska V., Daniel Z., Tomaszewska-Górecka W. Tax Burden of Agricultural Enterprises in Ukraine. Agricultural Engineering. 2021. Vol. 25. No. 1. P. 157–169.
- Kovalenko N., Hutsol T., Labenko O., Glowacki S., Sorokin D. Ecological and economical substiation of production of hydrogen. Environment, Technology, Resources. 2021. Vol. 1. P. 127–131.
- Kovalenko V., Kovalenko N., Labenko O., Faichuk O., Faichuk O. Bioenergy sustainable development: Achieving the balance between social and economic aspects. E3S Web of Conferences. 2020. Vol. 154. No. 07008. URL: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202015407008>.
- Kuzmenko S., Perederiy N., Labenko O. Market trends of oilseeds production in Ukraine. International Scientific Days 2016. The Agri-Food Value Chain: Challenges for Natural Resources Management and Society. 2016. URL: <http://dx.doi.org/10.15414/isd2016.s1.04>.
- Labenko O. Mitigation a harmful effects of livestock on the environment in Ukraine. Economics of Agriculture. 2014. No. 1 (61). P. 139–148.

Наукова (науково-технічна) продукція: концепція фінансової політики природокористування

Соціально-економічна спрямованість: збалансування фінансових, економічних та соціальних аспектів природокористування

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Стегней Маріанна Іванівна

2. Marianna I. Stehnei

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Мукачівський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 36246368

Місцезнаходження: вул. Ужгородська, буд. 26, Мукачеве, Мукачівський р-н., 89600, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Дребот Оксана Іванівна

2. Oksana I. Drebot

Кваліфікація: д. е. н., професор, академік, 08.00.06

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут агроєкології і природокористування Національної академії аграрних наук України

Код за ЄДРПОУ: 13722479

Місцезнаходження: вул. Метрологічна, буд. 12, Київ, 03143, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія аграрних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Люльов Олексій Валентинович
2. Oleksii V. Liulov

Кваліфікація: д. е. н., професор, 08.00.03

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний університет

Код за ЄДРПОУ: 05408289

Місцезнаходження: вул. Римського-Корсакова, буд. 2, Суми, Сумський р-н., 40007, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Кваша Сергій Миколайович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Кваша Сергій Миколайович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Боярчук Сергій Васильович

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна